

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки
Кафедра менеджменту

Затверджено

Проректор з навчальної роботи,
проф. Гаврилюк С. В. _____

_____ 2013 р.

Основи наукових досліджень

Робоча програма

вибіркової навчальної дисципліни
підготовки бакалавра
галузі знань 0306 «Менеджмент і адміністрування»
напряму 6.030601 «Менеджмент»

Робоча програма вибіркової навчальної дисципліни «Основи наукових досліджень» для студентів напряму підготовки 6.030601 «Менеджмент». – 2 грудня 2013 р. – 9 с.

Розробник: Тоцька О. Л. – доцент кафедри менеджменту, к. е. н., доцент

Рецензент: Бегун С. І. – доцент кафедри обліку і аудиту, к. е. н., доцент

Робоча програма навчальної дисципліни затверджена на засіданні кафедри менеджменту

протокол № 5 від 3.12.2013 р.

Завідувач кафедри: _____ (Черчик Л. М.)

Робоча програма навчальної дисципліни схвалена науково-методичною комісією інституту економіки та менеджменту

протокол № 4 від 4.12.2013 р.

Голова науково-методичної комісії інституту: _____ (Бегун С. І.)

Робоча програма навчальної дисципліни схвалена науково-методичною радою університету

протокол № 4 від 18.12.2013 р.

Вступ

Робоча програма навчальної дисципліни «Основи наукових досліджень» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалавра напряму підготовки «Менеджмент».

Предметом вивчення навчальної дисципліни є методологія наукових досліджень.

Міждисциплінарні зв'язки: курс «Основи наукових досліджень» пов'язаний із дисциплінами «Філософія», «Економічна теорія», «Самоменеджмент».

Програма навчальної дисципліни складається з таких **змістових модулів:**

1. Наукове пізнання, наука.
2. Методологія науково-дослідної діяльності.
3. Теорія та практика наукової роботи.

1. Опис навчального курсу

Таблиця 1

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
		денна форма навчання
Кількість кредитів: 2,5	0306 «Менеджмент і адміністрування»	за вибором
Модулів: 3	6.030601 «Менеджмент»	Рік підготовки: 1
Змістових модулів: 3		Семестр: 1
ІНДЗ: є		Лекції: 28 год.
Загальна кількість годин: 90		Практичні (семінари): 26 год.
Тижневих годин (для денної форми навчання):	Бакалавр	Самостійна робота: 18 год.
аудиторних: 3		Індивідуальна робота: 18 год.
самостійної роботи: 1 індивідуальної роботи: 1		Форма контролю: <u>залік</u>

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

2.1. Метою викладання навчальної дисципліни «Основи наукових досліджень» є формування системи знань із методики та техніки проведення наукових досліджень.

2.2. Основними завданнями вивчення дисципліни «Основи наукових досліджень» є висвітлення теоретичних основ, питань методики, технології та організації науково-дослідницької діяльності; формування теоретичного й практичного підґрунтя для ефективного, кваліфікованого проведення наукових досліджень студентами як у процесі навчання в університеті, так і на практиці.

2.3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні:

знати:

закономірності розвитку науки та методологію проведення наукових досліджень;

вміти:

працювати з джерелами інформації, проводити аналіз теоретико-експериментальних даних, формулювати висновки та пропозиції, оформляти результати наукових досліджень.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 90 годин / 2,5 кредити ECTS.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Наукове пізнання, наука

Тема 1. Історія становлення та розвитку науки

Суть наукового пізнання, знання та наукового дослідження. Форми наукових досліджень. Етапи становлення та розвитку науки. Особливості науки. Поняття, цілі та функції науки. Структурні елементи науки, їх характеристика.

Тема 2. Наука як система знань

Наукознавство як система знань. Розділи наукознавства та їх характеристика. Основні завдання наукознавства. Класифікація наук. Основні риси працівника науки.

Тема 3. Організація науково-дослідної роботи в Україні

Організаційна структура науки. Верховна Рада України, Кабінет Міністрів України. НАН України. Пріоритетні напрями розвитку науки в Україні. Державні наукові та науково-технічні програми. Система підготовки наукових і науково-педагогічних кадрів. Науково-дослідна робота студентів.

Змістовий модуль 2. Методологія науково-дослідної діяльності

Тема 4. Основи методології науково-дослідної діяльності

Поняття методології та методики наукових досліджень. функції методології. Методологія теоретичних досліджень. Системний аналіз. Основи методології досліджень емпіричного рівня. Напрями, що визначають необхідність проведення експерименту. Пізнавальні прийоми та форми наукових досліджень.

Тема 5. Основні методи наукових досліджень та їх характеристика

Поняття наукового методу та його основні риси. Система методів дослідження. Загальнонаукові методи. Місце моделі у процесі дослідження. Конкретно-наукові та спеціальні методи. Методи економічного дослідження. Принципи діалектики.

Тема 6. Вибір, етапи та економічна ефективність наукового дослідження

Вибір напрямку наукового дослідження. Проблема наукового дослідження. Етапи її вибору. Основні етапи проведення наукових досліджень. Економічна ефективність наукових досліджень. показник перспективності, коефіцієнт економічної ефективності, економічний потенціал НДР.

Тема 7. Методика підготовки й оформлення курсових, дипломних і магістерських робіт

Поняття, загальна характеристика та вимоги до курсових і дипломних робіт. Основні етапи підготовки курсових і дипломних робіт. Структура та технічне оформлення курсових і дипломних робіт. Підготовка до захисту та захист курсової та дипломної роботи. Обов'язки наукового керівника курсової (дипломної) роботи. Магістерська робота: поняття та її підготовка.

Змістовий модуль 3. Теорія та практика наукової роботи

Тема 8. Теорія та практика конкретних соціально-економічних досліджень

Поняття, види та етапи конкретно-економічного дослідження. Поняття, функції та структура програми соціально-економічного дослідження. Методологічний розділ програми. Правила обґрунтування гіпотез та їх перевірки. Методичний розділ програми. Обґрунтування методів збирання первинної інформації.

Тема 9. Інформаційне забезпечення наукової роботи

Суть і види науково-технічної інформації. Класифікації документів. Видова структура наукових документів. Методи пошуку та збору наукової інформації. Аналіз та інтерпретація інформації. Організація роботи з науковою літературою. Форми обміну науковою інформацією.

Тема 10. Оформлення наукової роботи та передача інформації

Оформлення результатів наукової роботи. Анотація, реферат. Рецензія. Оформлення замовлення на практичні розробки. Об'єкти винаходів. Форми охорони авторських прав винахідників. Дискусія.

Тема 11. Організація роботи наукового колективу

Формування та методи згуртованості наукового колективу. Принципи успіху роботи колективу. Організація роботи наукового колективу. Робоче місце та робочий день науковця. Чинники ефективності розумової праці. Етичні норми та цінності науки.

4. Структура навчальної дисципліни

Таблиця 2

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин				
	Усього	у тому числі			
		Лек.	Практ. (Семін.)	Інд.	Сам. роб.
Змістовий модуль 1.					
Тема 1. Історія становлення та розвитку науки	8	2	2	2	2
Тема 2. Наука як система знань	8	2	2	2	2
Тема 3. Організація науково-дослідної роботи в Україні	8	2	2	2	2
Разом за змістовим модулем 1	24	6	6	6	6
Змістовий модуль 2.					
Тема 4. Основи методології науково-дослідної діяльності	8	2	2	2	2
Тема 5. Основні методи наукових досліджень та їх характеристика	10	4	2	2	2
Тема 6. Вибір, етапи та економічна ефективність наукового дослідження	6	2	2	1	1
Тема 7. Методика підготовки й оформлення курсових, дипломних і магістерських робіт	10	4	4	1	1
Разом за змістовим модулем 2	34	12	10	6	6
Змістовий модуль 3.					
Тема 8. Теорія та практика конкретних соціально-економічних досліджень	8	2	2	2	2
Тема 9. Інформаційне забезпечення наукової роботи	12	4	4	2	2
Тема 10. Оформлення наукової роботи та передача інформації	6	2	2	1	1
Тема 11. Організація роботи наукового колективу	6	2	2	1	1
Разом за змістовим модулем 3	32	10	10	6	6
Усього годин	90	28	26	18	18

5. Теми практичних занять

№ з/п	Тема	Кількість годин
1	2	3
1	Історія становлення та розвитку науки: 1. Суть наукового пізнання, знання та наукового дослідження. 2. Етапи становлення та розвитку науки. 3. Поняття, цілі та функції науки. 4. Структурні елементи науки, їх характеристика.	2
2	Наука як система знань: 1. Наукознавство як система знань. 2. Класифікація наук. 3. Основні риси працівника науки.	2
3	Організація науково-дослідної роботи в Україні: 1. Організаційна структура науки. 2. Пріоритетні напрями розвитку науки в Україні. 3. Система підготовки наукових і науково-педагогічних кадрів. 4. Науково-дослідна робота студентів.	2
4	Основи методології науково-дослідної діяльності: 1. Поняття методології та методики наукових досліджень. 2. Методологія теоретичних досліджень. 3. Основи методології досліджень емпіричного рівня. 4. Пізнавальні прийоми та форми наукових досліджень.	2
5	Основні методи наукових досліджень та їх характеристика: 1. Поняття наукового методу та його основні риси. 2. Система методів дослідження. 3. Загальнонаукові методи. 4. Конкретно-наукові та спеціальні методи. 5. Методи економічного дослідження.	2
6	Вибір, етапи та економічна ефективність наукового дослідження: 1. Вибір напрямку наукового дослідження. 2. Основні етапи проведення наукових досліджень. 3. Економічна ефективність наукових досліджень.	2
7	Методика підготовки й оформлення курсових, дипломних і магістерських робіт: 1. Поняття, загальна характеристика та вимоги до курсових і дипломних робіт. 2. Основні етапи підготовки курсових і дипломних робіт. 3. Структура та технічне оформлення курсових і дипломних робіт. 4. Підготовка до захисту та захист курсової та дипломної роботи. 5. Магістерська робота: поняття та її підготовка.	4
8	Теорія та практика конкретних соціально-економічних досліджень: 1. Поняття, види та етапи конкретно-економічного дослідження. 2. Поняття, функції та структура програми соціально-економічного дослідження. 3. Методологічний розділ програми. 4. Методичний розділ програми.	2
9	Інформаційне забезпечення наукової роботи: 1. Суть і види науково-технічної інформації. 2. Методи пошуку та збору наукової інформації. 3. Аналіз та інтерпретація інформації. 4. Організація роботи з науковою літературою. 5. Форми обміну науковою інформацією.	4

1	2	3
10	Оформлення наукової роботи та передача інформації: 1. Оформлення результатів наукової роботи. 2. Оформлення замовлення на практичні розробки.	2
11	Організація роботи наукового колективу: 1. Формування та методи згуртованості наукового колективу. 2. Організація роботи наукового колективу. 3. Робоче місце та робочий день науковця. 4. Етичні норми та цінності науки.	2
	Разом	26

6. Самостійна робота

№ з/п	Тема	Кількість годин
1	2	3
1	Історія становлення та розвитку науки: 1. Суть наукового пізнання, знання та наукового дослідження. 2. Етапи становлення та розвитку науки. 3. Поняття, цілі та функції науки. 4. Структурні елементи науки, їх характеристика.	2
2	Наука як система знань: 1. Наукознавство як система знань. 2. Класифікація наук. 3. Основні риси працівника науки.	2
3	Організація науково-дослідної роботи в Україні: 1. Організаційна структура науки. 2. Пріоритетні напрями розвитку науки в Україні. 3. Система підготовки наукових і науково-педагогічних кадрів. 4. Науково-дослідна робота студентів.	2
4	Основи методології науково-дослідної діяльності: 1. Поняття методології та методики наукових досліджень. 2. Методологія теоретичних досліджень. 3. Основи методології досліджень емпіричного рівня. 4. Пізнавальні прийоми та форми наукових досліджень.	2
5	Основні методи наукових досліджень та їх характеристика: 1. Поняття наукового методу та його основні риси. 2. Система методів дослідження. 3. Загальнонаукові методи. 4. Конкретно-наукові та спеціальні методи. 5. Методи економічного дослідження.	2
6	Вибір, етапи та економічна ефективність наукового дослідження: 1. Вибір напрямку наукового дослідження. 2. Основні етапи проведення наукових досліджень. 3. Економічна ефективність наукових досліджень.	1
7	Методика підготовки й оформлення курсових, дипломних і магістерських робіт: 1. Поняття, загальна характеристика та вимоги до курсових і дипломних робіт. 2. Основні етапи підготовки курсових і дипломних робіт. 3. Структура та технічне оформлення курсових і дипломних робіт. 4. Підготовка до захисту та захист курсової та дипломної роботи. 5. Магістерська робота: поняття та її підготовка.	1

1	2	3
8	Теорія та практика конкретних соціально-економічних досліджень: 1. Поняття, види та етапи конкретно-економічного дослідження. 2. Поняття, функції та структура програми соціально-економічного дослідження. 3. Методологічний розділ програми. 4. Методичний розділ програми.	2
9	Інформаційне забезпечення наукової роботи: 1. Суть і види науково-технічної інформації. 2. Методи пошуку та збору наукової інформації. 3. Аналіз та інтерпретація інформації. 4. Організація роботи з науковою літературою. 5. Форми обміну науковою інформацією.	2
10	Оформлення наукової роботи та передача інформації: 1. Оформлення результатів наукової роботи. 2. Оформлення замовлення на практичні розробки.	1
11	Організація роботи наукового колективу: 1. Формування та методи згуртованості наукового колективу. 2. Організація роботи наукового колективу. 3. Робоче місце та робочий день науковця. 4. Етичні норми та цінності науки.	1
	Разом	18

7. Індивідуальні завдання

Індивідуальне науково-дослідне завдання полягає в написанні тез на конференцію.
Усього годин – 18.

8. Методи навчання

Методи навчання:

- інформаційно-рецептивний;
- ілюстративний;
- репродуктивний;
- проблемного викладу;
- евристичний.

9. Форма підсумкового контролю успішності навчання

Формою підсумкового контролю успішності навчання є залік.

10. Методи та засоби діагностики успішності навчання

Усне опитування, самостійні роботи, контрольні роботи, виконання ІНДЗ, залік.

11. Розподіл балів, які отримують студенти

Підсумковий бал (за 100-бальною шкалою) студент може набрати двома способами: з урахуванням балів, набраних за результатами модульних контрольних робіт без здачі заліку та без врахування цих балів, але із здачею заліку.

У першому випадку поточна семестрова оцінка визначається як сума трьох складових:

- сумарної кількості балів за поточне оцінювання з відповідних тем (максимум 30 балів);
- оцінки за індивідуальне науково-дослідне завдання (максимум 10 балів);
- сумарної кількості балів за модульні контрольні роботи (максимум 60 балів).

У другому випадку (якщо студент протягом семестру не набрав 60 балів або хоче підвищити свій рейтинг – бали за модульні контрольні роботи не враховуються) семестрова оцінка визначається як сума трьох складових:

- сумарної кількості балів за поточне оцінювання з відповідних тем (максимум 30 балів);
- оцінки за індивідуальне науково-дослідне завдання (максимум 10 балів);
- оцінки за залік (максимум 60 балів).

Дисципліна складається з трьох змістових модулів та її вивчення передбачає виконання ІНДЗ (табл. 3). Підсумкова оцінка за 100-бальною шкалою складається із сумарної кількості балів

за:

- 1) поточне оцінювання з відповідних тем (максимум 30 балів);
- 2) виконання ІНДЗ, які зараховуються у поточний контроль (максимум 10 балів);
- 3) залік (максимум 60 балів).

Таблиця 3

Поточний контроль (мах = 40 балів)											Підсумковий контроль (мах = 60 балів)			Загальна кількість балів	
Модуль 1										Модуль 2	Модуль 3				
Змістовий модуль 1			Змістовий модуль 2				Змістовий модуль 3				ІНДЗ	МКР 1	МКР 2		МКР 3
Т 1	Т 2	Т 3	Т 4	Т 5	Т 6	Т 7	Т 8	Т 9	Т 10	Т 11	10	20	20	20	100
3	3	3	3	3	2	3	2	3	2	3					

Шкала оцінювання (національна та ECTS)

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90 – 100	A	Зараховано
82 – 89	B	
75 – 81	C	
67 – 74	D	
60 – 66	E	
1 – 59	Fx	Незараховано (з можливістю повторного складання)

13. Список джерел

1. Білуха М. Т. Основи наукових досліджень : [Підручник для студ. екон. спец. вищ. навч. закладів] / М. Т. Білуха. – К. : Вищ. шк., 1997. – 271 с.
2. Крушельницька О. В. Методологія та організація наукових досліджень : [навч. посіб.] / О. В. Крушельницька. – К. : Кондор, 2006. – 206 с.
3. Лудченко А. А. Основы научных исследований : [учеб. пособ.] / А. А. Лудченко и др. – К. : Т-во «Знання», КОО, 2000. – 114 с.
4. Мороз І. В. Структура дипломних, кваліфікаційних робіт та вимоги до їх написання, оформлення і захисту / І. В. Мороз. – К., 1997. – 56 с.
5. Романчиков В. І. Основи наукових досліджень : [навч. посіб.] / В. І. Романчиков – К. : ЦУЛ, 2007. – 254 с.
6. Сидоренко В. К. Основи наукових досліджень / В. К. Сидоренко, П. В. Дмитренко. – К. : РНКЦ «ДІНІТ», 2000. – 259 с.
7. Цехмістрова Г. С. Основи наукових досліджень : [навч. посіб.] / Г. С. Цехмістрова. – К. : Вид. дім «Слово», 2003. – 240 с.
8. Шейко В. М. Організація та методика науково-дослідницької діяльності : [Підручник] / В. М. Шейко, Н. М. Кушнарєнко. – К. : Знання-прес, 2002. – 295 с.